

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛІПА

«31» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕСТЕТИКА

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 031 Релігієзнавство
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Релігієзнавство
спеціалізація
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2021/2022
Семестр IV
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачі: Панченко Валентина Іванівна, д.ф.н., професор кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. (підпис, ПІБ, дата) Масікова Д. «31» 08 2022.

на 20__/20__ н.р. () «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Панченко Валентина Іванівна, д.ф.н., професор кафедри етики, естетики та культурології;

Затверджено

« 31 » серпня 2021 р.

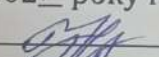
Зав. кафедри етики, естетики та культурології

 (Ірина МАСЛІКОВА)

Протокол № 2 від «31» 08 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» 08 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

« 31 » 08 2021 року

Затверджено на 2022-2023 н.р. Пр. № 2 від 31.08.2022.
Маслікова Т.Т.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – на основі надання знання студентам щодо природи, функцій, загальних законів та закономірностей естетичної діяльності людини і суспільства, діяльності зокрема художньої, сформувати в них розуміння логіки естетичної діяльності культури як унікальних форм фіксації індивідуального досвіду олюднення світу, зв'язку релігійного досвіду із досвідом естетичним, досвіду ідентифікації себе через культуру, що безперервно залучає людину до пошуку нових відкриттів у сфері самоздійснення особи.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; основні історико-філософські теорії, у т. ч. методи історії культури; основні філософські поняття та категорії.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури, культурних процесів та подій; застосовувати основні терміни, категорії і класифікації філософського знання в аналізі соціально-культурних явищ та процесів; виявляти зв'язок художньої культури із розвитком релігії.

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно культурно-мистецьких та релігійних подій та явищ; використання іншомовних фахових філософських інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Естетика» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у IV семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів із основами теоретичного осмислення естетики як самостійної філософської дисципліни. У зв'язку з естетичною діяльністю вивчається естетична свідомість, її структурні компоненти: естетичне почуття, естетичне переживання, естетичний ідеал та естетичні погляди і теорії. Відбувається ознайомлення з основними естетичними категоріями: прекрасне і потворне, піднесе і низьке, трагічне і комічне, з категорією «естетичне». Вивчається мистецтво як специфічна реальність, система мистецтва та специфіка його окремих видів, процес художньої творчості та його складові. Досліджуються питання зв'язку художньої діяльності, мистецтва та релігії.

4. Завдання (навчальні цілі) – глибше зрозуміти складність та багатовимірність процесів, які стосуються як особистої почуттєвої культури, так і суспільної, нерозривного зв'язку естетичного сприйняття та релігійних процесів у культурі. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК 2. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань..

ФК 10. Здатність виявляти потенційні зв'язки предметних знань релігієзнавства і їх застосування при аналізі актуальних суспільних проблем.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Поняттєво-категоріальний апарат естетики	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, іспит, усна доповідь	5
1.2	Визначальні етапи розвитку історії естетичної думки, видатних її представників	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, іспит	5
1.3	Історичні форми естетичної теорії та практики	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь контрольна робота, іспит	6
1.4	Структурні елементи естетичної свідомості	Лекція, Самостійна робота	Усна доповідь, іспит	5
1.5	Закономірності художнього розвитку, природу та специфіку художньої діяльності та мистецтва	Лекція, Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, іспит	5
	Вміти:			
2.1	Застосовувати загальні положення естетичної теорії до конкретних фактів естетичної та художньо-творчої практики	Лекція, Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, іспит	5
2.2	Вести полеміку стосовно проблем почуттєвості та почуттєвого пізнання на основі володіння поняттєво-категоріальним апаратом естетики	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, іспит	10
2.3	Давати естетичний аналіз художнього твору, а також творчої особистості митця	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, Іспит, контрольна робота	10
	Комунікація:			
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої естетичної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, іспит	3
3.2	Презентувати результати проведених естетичних досліджень та здійсненої	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит	4

	самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів			
3.3	Вести полеміку стосовно питань протиріч естетичної теорії та практики на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом естетики	Семінари	Усні доповіді, іспит	5
	Автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із естетичних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит, контрольна робота	2
4.2	Нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень в сфері естетик	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
Програмні результати навчання													
ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово, використовувати мови для ефективної міжкультурної комунікації.	+	+	+	+	+							+	+
ПРН 4. Організувати процес навчання і самоосвіти	+	+	+	+	+								
ПРН 16. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності, нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.						+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.5), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.3); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та

відповідальність 4.1), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 48 / 84 балів
2. **Письмова самостійна контрольна робота:** РН 1.1, 1.3, 1.5, 2.3, 4.1, - 12 / 16 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (двох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) письмову самостійну контрольну роботу, з урахуванням коефіцієнту 0,6. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі $100 \text{ балів} \times 0,6 = 60 \text{ балів}$
- в мінімальному вимірі $60 \text{ балів} \times 0,6 = 36 \text{ балів}$

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар у письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 24 / 40 балів

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь	До теми: 1-17 протягом семестру. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в	«4» x 12 = 48	«7» x 12 = 84

в дискусіях	письмовому вигляді		
Контрольна робота	До тем 1-17	«12» x 1 = 12	«16» x 1 = 16
Загальна семестрова оцінка без урахування коефіцієнту		60	100
Загальна семестрова оцінка з урахуванням коефіцієнту 0,6		«60» x 6 = 36	«100» x 0,6 = 60

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

7 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

6-4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / участь в дискусіях

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

2. Контрольна робота:

16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи

15-13 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

12-10 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

9-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

3. Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Змістовний модуль 1. Історичні парадигми естетично-філософської проблематики				
1	Тема 1. Предмет та завдання естетики	2	2	4
2	Тема 2. Становлення проблематики естетичної науки у межах філософського знання	2	2	4
3	Тема 3. Естетика Нового часу і новітніх часів	4	2	4
4	Тема 4. Від естетики як «науки про прекрасне» до естетики як «теорії чуттєвого пізнання»	2	2	4
5	Тема 5. Естетика Постмодерну	4	2	6
Змістовний модуль 2. Естетика: теорія та практика				
7	Тема 6. Естетична діяльність та її форми	2	2	5
8	Тема 7. Структура естетичної свідомості	2	2	2
9	Тема 8. Основні категорії класичної естетики	2	2	3
10	Тема 9. Естетика як метатеорія мистецтва	2	2	5
11	Тема 10. Видова специфіка мистецтва в контексті естетичної теорії	2	2	3
12	Тема 11. Історична типологія художнього розвитку		2	3
13	Тема 12. Естетичний потенціал художньої творчості	2	2	3
14	Тема 13. Естетичні проблеми мистецтва ХХ ст.	2	2	5
15	Тема 14. Теорії постнекласичної естетики та політика у сфері культури	2	2	3
18	контрольна робота		2	6
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Семінари – 30 год.

Самостійна робота - 60 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Естетика: Підручник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерюк; За заг. ред. Л. Т. Левчук. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
2. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття. – К.: Либідь, 1997.
3. Левчук Л. Т. Психологія: історія, теорія, мистецька практика. – К., Либідь, 2002.

Додаткова:

1. Барна Н. В. Іміджмейкерство як різновид митецької діяльності в аспекті масової культури / Н. В. Барна // Мистецтвознавчі записки / Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К.: Міленіум, 2006. – Вип. № 10. – С. 136–141.
2. Барна Н. В. Іміджмейкінг та його особливості в контексті художньо – інформаційної діяльності / Н. В. Барна // Вісник Державної академії культури і мистецтв. – К., 2008. – Вип. № 2. – С. 38–40.
3. Бондаревська І. А. Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII–XVIII століть. – К.: Парапан, 2005.
4. Бровко М. М. Активність мистецтва в культурно-історичному процесі / М. М. Бровко. – К.: КДЛУ, 1995.
5. Вінкельман Й. Й. Про художній ідеал прекрасного. – К., 1990.
6. Гартман Н. Естетика. – Киев: «Ника-Центр», 2004.
7. Гриценко В. С. Далекосхідний культурний регіон // Історія світової культури: Культурні регіони / За ред. Л. Т. Левчук. – К., 2000.
8. Даниленко В. Я. Основи дизайну. – К., 1996.
9. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. – Л.: Літопис, 2004.
10. Єфименко В. В. Культура середньовіччя. Культура відродження // Історія світової культури: Культурні регіони / За ред. Л. Т. Левчук. – К., 2000.
11. Иванов В. П. Человеческая деятельность – познание – искусство. – К.: Наукова думка, 1977.
12. Історія української літератури ХХ ст. Розділи: Художній процес: 20–30-ті роки; Літературознавство і критика: 1917–1940. – К., 1994.
13. Кучерюк Д. Ю. Естетика праці. Ціннісні відносини. Творчість. Людина. – К., 1989.
14. Легенький Ю. Філософія моди ХХ століття. – К.: КНУКіМ, 2003.
15. Лисий І. Я., Мазепа В. І. Національні виміри художньої культури // Феномен української культури. Методологічні засади осмислення. – К., 1996.
16. Михалев В. П. Видовая специфика и синтез искусств. – К.: Наукова думка, 1984.
17. Оніщенко О. І. Художня творчість у контексті гуманітарного знання. – К.: Вища школа, 2001.
18. Ортега-і-Гасет Х. Мистецтво в теперішньому і майбутньому / Вибр. твори. – К., 1994.
19. Осьмак О. О. Експресіонізм: традиції і сучасність // Художня культура: історія, теорія, практика: Зб. наук. праць. – К., 1997. – С. 186–196.
20. Павленко Н. О. Витоки американського живопису: переддень постмодерних метаморфоз // Культура і сучасність: Альманах. – К., 2004.
21. Панченко В. І. Мистецтво в контексті культури / В. І. Панченко. – К.: ТОВ «Міжнар.фін.агенція», 1998.
22. Проценко О. П. Етикет в просторі практичної філософії. – Харків: КНУ, 2002